

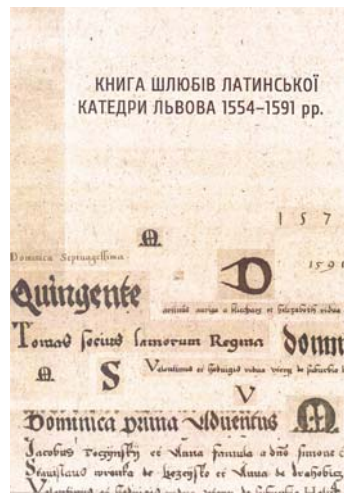
О. В. ГУЛЬ*

МАЛОВІДОМЕ МАСОВЕ ДЖЕРЕЛО ДО ІСТОРІЇ ЛЬВОВА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVI СТОЛІТТЯ

Генеалогічні дослідження в Україні набули в останнє десятиліття великого розголосу та численної аудиторії. Знання свого родоводу стає все більше “трендовим” і модним серед українців. Ми активно переймаємо нові технології дослідження своєї родини, як от ДНК-генеалогія, шукаємо родичів за допомогою баз даних, розміщених он-лайн, соціальних мереж, в інтернет-форумах тощо. Відкриття для громадськості колишніх архівів спецслужб у 2015 р. надало великі можливості нащадкам репресованих і засуджених осіб встановити точніші метричні дані своїх предків, знайти невідомих досі родичів. Зросла частка людей, котрі проводять пошукову роботу не лише в українських архівах, а й у закордонних.

Поряд із цим, важливою ланкою дослідження своєї генеалогії, особливо XVIII – першої половини XX ст., залишаються такі масові джерела церковного походження, як метричні книги, сповідні відомості тощо, які зберігаються в державних, церковних та приватних архівах України та ін. країн. Полегшення доступу до їхнього змісту (через публікації чи розміщення сканів документів он-лайн) дозволяє більшій кількості осіб, котрі з певних причин не можуть скористатися з оригіналу, ознайомитися з цими джерельними комплексами. Видання фахової теоретичної літератури з генеалогії та суміжних дисциплін також полегшує працю шукачів свого родинного дерева.

Наблизити до пересічного читача історію давніх родів Львова покликане рецензоване видання, упорядником якого є працівник Центрального державного історичного архіву у Львові Богдана Петришак. Це друге в Україні фахове видання цілісної метричної книги (перше стосувалося метричних книг Буянської та Попельнастої слобод, видане

Книга шлюбів латинської катедрі Львова 1554–1591 pp./упоряд. Б. Петришак; НАН України. Ін-т української археології та джерелознавства імені М. С. Грушевського. Львівське відділення; ЦДІА України, м. Львів. Львів, 2017. 308 с. (Львівські історичні праці. Джерела. Вип. 8).

* Гуть Ольга Володимирівна – кандидат історичних наук, молодший науковий співробітник Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України.

у 2011 р. Н. В. Жахаловою). Метою дослідниці була не лише публікація найдавнішої відомої на цей час метрики на українських землях, яка опинилася зараз поза межами нашої держави, а й “розробка археографічних засад видання таких джерел, а також висвітлення проблем виявлення, каталогізації та едиції метричних книг в Україні” (С. 5). У розгорнутій передмові Б. Петришак детально вивчає як історіографію досліджень метричних книг, так й історію формування метричних колекцій у Центральному державному історичному архіві, м. Львів, а також надає загальну інформацію про історію виникнення метрик у Католицькій церкві. Авторка скрупульозно зазначає місцезнаходження найдавніших метричних книг римо-католицьких Львівської та Перемишльської дієцезій, відтак переходить до історії виявлення публікованої книги шлюбів латинської катедрі Львова 1554–1591 рр.

Ця метрична книга, яка тепер зберігається у відділі рукописів Національної бібліотеки імені Оссолінських у Вроцлаві (Польща), пережила чимало катаклізмів і перейшла через багато приватних і церковних книгозбірень. Чим саме це видання є унікальним? По-перше, ця метрика є найдавнішою, збереженою в Україні, по-друге, вона належить до тих рідкісних метрик, які велись на території католицької Європи ще перед Тридентським собором 1565 р., тобто перед офіційним запровадженням обов’язкового ведення метричних записів. Така збережена унікальна пам’ятка заслуговує на публікацію й поширення її змісту для широкого кола науковців. Метрика шлюбів є також унікальним джерелом і для історії м. Львова, оскільки доповнює небагаті комплекси джерел цього періоду.

Автор-упорядник у передмові розкриває зовнішні та внутрішні особливості публікованої книги, зокрема, нею описано зовнішній вигляд та палеографію записів, їхню структуру (С. 16–17), вияснено на підставі змісту вписів ряд питань історичної демографії та топографії Львова, генеалогії та ономастики, соціальної історії (С. 17–22) тощо. Скрупульозно сформовано археографічні засади видання та принципи укладання науково-довідкового апарату (С. 22–24). До останнього належать іменний та географічний покажчики, які допомагають зорієнтуватися у цьому специфічному джерелі. Всього відтворено 4 тис. 843 вписи шлюбів у латинській катедрі Львова другої половини XVI ст.

Ця публікована книга стане в пригоді, насамперед, історикам давнього Львова, адже серед її записів – прізвища та імена тисяч відомих і невідомих широкому загалу львів’ян: представників міської еліти й передміщан, шляхти і селян, заможних купців і жебраків. Фахівці-генеалоги зможуть почерпнути для себе багато теоретичної інформації, яка стосується виникнення, провадження та збереженості метричних книг на території західноукраїнських земель. А пересічний читач дізнається про невідомі досі сторінки історії міста, розкриті через призму долі звичайних людей.